

Heteròcers nous o interessants per a la fauna de les illes Balears de Formentera i Menorca (Lepidoptera)

Francesc Vallhonrat¹, Josep Joaquim Pérez De-Gregorio¹ & Emili Requena²

¹Museu de Ciències Naturals de Barcelona (Zoologia). Passeig Picasso, s/n; E-08003 Barcelona

²Sant Cugat, 21-23; E-08700 Igualada

Abstract. New or interesting records of Heterocera from the Balearic Islands of Formentera and Minorca (Lepidoptera). In this paper 90 species of Lepidoptera Heterocera from the islands of Formentera and Minorca are recorded, and includes 17 families and 22 new records for the Balearic Islands or for either one of these two islands.

Resum. S'esmenten 90 citacions de lepidòpters heteròcers de les illes de Formentera i Menorca, agrupades en 17 famílies, de les quals 22 espècies són novetats per a les Balears o per a alguna de les dues illes.

Key words: Heterocera, Lepidoptera, faunistics, Formentera, Minorca, Balearic Islands.

Introducció

En els últims anys s'han fet algunes aportacions sobre la fauna balear que han incrementat el cens conegut de les illes (Pérez De-Gregorio 2000; Riddiford 2003; Vallhonrat 2004; Ferriz *et al.* 2006). En el present treball es donen noves citacions sobre la base de les recerques fetes a Formentera i a Menorca en els anys 2008 i 2009, respectivament. S'augmenta especialment el nombre d'espècies del cens en microlepidòpters i se citen algunes espècies d'interès biogeogràfic.

Material i mètodes

Les prospeccions s'han fet mitjançant trapes de llum del tipus Heath. Totes les espècies les ha recol·lectat el primer dels autors (F. Vallhonrat *leg.*), si no se n'indica un altre. Les localitats prospectades es troben a la taula 1, amb alguna més que es dona a l'annex 1.

Les dues localitats de Menorca són de boscos de pineda de pi blanc (*Pinus halepensis*) amb sotabosc mediterrani. A Santa Àgueda hi ha una petita zona humida entre els pins. Assenyalem que, en les jornades anteriors a les de recerca, a Menorca havia plogut uns deu dies gairebé diàriament.

A Formentera, sa Pujada també és una zona de pineda de pi blanc amb sotabosc espès i sòl rocós, amb molta influència marítima. El bosc de Migjorn és de pi blanc amb savines i sotabosc esclarissat i poc dens sobre sòl arenós.

Taula 1 Localitats citades en el text, amb el reticle UTM corresponent i la seva altitud.

Illa	Localitat, municipi	UTM de 10 × 10 km	Altitud m	Dates de la recerca
Formentera	sa Pujada, es Caló	31SCC78	30	11-13.IX.2008
Formentera	bosc de Migjorn, es Caló	31SCC78	5	11-13.IX.2008
Menorca	s'Enclusa, Ferreries	31SEE82	140	24-26.IX.2009
Menorca	Santa Àgueda, Ferreries	31SEE85	120	24-26.IX.2009

Resultats

A Formentera es van recollir citacions de 39 espècies. A Menorca, d'un total de 62. De totes les espècies, 3 de Menorca són noves per a les Balears. Les novetats per a les illes respectives són: 8 per a Formentera i 11 per a Menorca.

La llista d'espècies es dona a l'annex 1, amb les observacions, si s'escau, sobre l'interès que presenten algunes espècies.

Agraïments

Agraïm a C. Coll la col·laboració i l'ajuda per fer el treball, i a J. Muñoz, la cessió de material.

Referències bibliogràfiques

- Férriz, I., Honey, M. & Riddiford, N. 2006. Els Heteròcers del parc natural de ses Salines d'Eivissa i Formentera (Illes Balears). *Boll. Soc. Hist. nat. Balears*, 49: 199-209
- Karsholt, O. & Razowski, J., eds. 1996. *The Lepidoptera of Europe. A Distributional Checklist*. 380 pp. Apollo Books, Stenstrup.
- Pérez De-Gregorio, J.J. 2000. Novetats en l'estudi dels Heterocera de les Illes Balears (Lepidoptera). *Sessió conjunta Ent. ICHN-SCL*, 10(1997): 63-70.
- Riddiford, N. 2003. *Catàleg de biodiversitat del Parc Natural de s'Albufera de Mallorca*. 88 pp. Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears. Palma de Mallorca.
- Vallhonrat, F. 2004. Aportació a la fauna de geomètrids de les illes Balears (Lepidoptera: Geometridae). *Bull. Soc. Cat. Lep.*, 93: 43-51.

Data de recepció: 5 de gener de 2010

Data d'acceptació: 8 de febrer de 2010

Annex 1 Llista d'espècies de Formentera (2008) i Menorca (2009), seguint la sistemàtica de Karsholt & Razowski (1996), amb algunes actualitzacions. De cada espècie es dona el nom científic i autor, i s'ordena per famílies. A continuació s'indiquen les localitats de la taula 1 i, si s'escau, s'afegeixen comentaris sobre l'interès que presenta l'espècie. Totes les citacions són del primer autor (F. Vallhonrat *leg.*). Les novetats per a les Balears van senyalades amb **, i les que són novetats per a una de les illes, amb *.

Tineidae

**Myrmecozela ataxella* (Chrétien, 1905). Menorca: s'Enclusa, 1♀ (E. Requena det.).

**Morophaga morella* (Duponchel, 1838). Menorca: s'Enclusa, 1♂ (E. Requena det.).

Trichophaga bipartiella (Ragonot, 1892). Formentera: sa Pujada, 1 ex. (E. Requena det.).

Plutellidae

Plutella xylostella (Linnaeus, 1758). Formentera: sa Pujada, 1 ex. (E. Requena det.). Menorca: s'Enclusa, 3 ex. (E. Requena det.).

Ethmiidae

Ethmia bipunctella (Fabricius, 1775). Formentera: sa Pujada, 2 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Coleophoridae

Coleophora acrisella Millière, 1872. Menorca: s'Enclusa, 1♂, 1♀ (E. Requena det.).

***Coleophora coxi* Baldizzone & Van der Wolf, 2007. Menorca: s'Enclusa, 1♀ (E. Requena det.).

Espècie descrita de Sicília. Fins ara coneguda només d'aquesta illa, de diverses zones de Grècia (Zacint, Peloponès, Creta) i de França.

Blastobasidae

Blastobasis roscidella (Zeller, 1847). Menorca: s'Enclusa, sèrie (E. Requena det.).

Autostichidae

Holcopogon bubulcellus (Staudinger, 1859) Menorca: s'Enclusa, 1♀ (E. Requena det.).

Cosmopterigidae

Pyroderces caesaris Gozmány, 1957. Menorca: s'Enclusa, 1♂ (E. Requena det.).

Gelechiidae

Bryotropha pallorella Amsel, 1952. Menorca: s'Enclusa, sèrie. (E. Requena det.).

Bryotropha affinis (Haworth, 1828). Formentera: sa Pujada, 1 ex. (E. Requena det.).

Telphusa cistiflorella (Constant, 1890). Menorca: s'Enclusa, 23 ex. (E. Requena det.).

Dichomeris acuminatus (Staudinger, 1876). Formentera: sa Pujada, 1 ex. (E. Requena det.).

Pterophoridae

Amblyptilia punctidactyla (Haworth, 1811). Menorca: s'Enclusa, 1♀. (E. Requena det.).

Tortricidae

Cacoecimorpha pronubana (Hübner, 1799). Menorca: s'Enclusa, 1 ex. (E. Requena det.).

Clepsis consimilana (Hübner, 1817). Menorca: s'Enclusa, 1♀ (E. Requena det.).

Endothenia gentianaeanana (Hübner, 1799). Menorca: s'Enclusa, 1♀ (E. Requena det.).

Lobesia botrana ([Denis & Schiffermüller], 1775). Menorca: s'Enclusa, 2 ex. (E. Requena det.).

***Clavigesta purdeyi* (Durrant, 1911). Menorca: s'Enclusa, 58 ex. (E. Requena det.).

Cydia fagiglandana (Zeller, 1841). Menorca: s'Enclusa, sèrie (E. Requena det.).

Cydia amplana (Hübner, 1800). Menorca: s'Enclusa, 1 ♂ (E. Requena det.).

Cydia triangulella (Goeze, 1783) (= *splendana* Hübner, 1799). Menorca: s'Enclusa, 1 ♀ (E. Requena det.).

Pyralidae

**Hypotia muscosalis* (Rebel, 1917) (= *delicatalis* Assellbergs, 2004). Formentera: sa Pujada, 2 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

**Endotricha flammealis* ([Denis & Schiffermüller], 1775). Menorca: s'Enclusa, sèrie, i Santa Àgueda (J.J. P. De-Gregorio det.).

Pempelia palumbella ([Denis & Schiffermüller], 1775). Formentera: sa Pujada, 4 ex. (E. Requena det.).

Cadra figulilella (Gregson, 1871). Formentera: sa Pujada, 1 ex. (E. Requena det.)

Dioryctria robiniella (Millière, 1865). Formentera: sa Pujada, 3 ex. (E. Requena det.)

**Euchromiia ocella* (Haworth, 1811). Menorca: s'Enclusa, 2 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

**Agriphila trabeatellus* (Herrich-Schäffer, 1848). Formentera: sa Pujada, sèrie (J.J. P. De-Gregorio det.). Menorca: s'Enclusa i Santa Àgueda, sèrie (J.J. P. De-Gregorio det.). No citada de Formentera.

Agriphila genicula (Haworth, 1811). Menorca: s'Enclusa i Santa Àgueda, sèrie (J.J. P. De-Gregorio det.).

Hellula undalis (Fabricius, 1781). Formentera: sa Pujada, 2 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

**Udea ferrugalis* (Hübner, 1796). Menorca: s'Enclusa, 2 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Mecyna asinalis (Hübner, 1819). Formentera: sa Pujada, 2 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

**Spoladea recurvalis* (Fabricius, 1775). Formentera: sa Pujada, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.). Espècie subtropical, migradora.

**Dolicharthria bruguieralis* (Duponchel, 1833). Menorca: s'Enclusa i Santa Àgueda, sèrie (J.J. P. De-Gregorio det.).

**Antigastra catalaunalis* (Duponchel, 1833). Menorca: s'Enclusa, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Nomophila noctuella ([Denis & Schiffermüller], 1775). Menorca: s'Enclusa i Santa Àgueda, molt abundant (J.J. P. De-Gregorio det.).

Lasiocampidae

Dendrolimus pini (Linnaeus, 1758). Menorca: Santa Àgueda, 2 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Drepanidae

Watsonalla uncinula (Borkhausen, 1790). Menorca: s'Enclusa i Santa Àgueda, sèrie (J.J. P. De-Gregorio det.).

Geometridae

Rhoptria asperaria (Hübner, 1817). Formentera: sa Pujada i bosc de Migjorn (F. Vallhonrat det.). Menorca: s'Enclusa i Santa Àgueda, sèrie (F. Vallhonrat det.).

Pachycnemia hippocastanaria (Hübner, 1799). Formentera: sa Pujada, 1 ♂, 1 ♀ (F. Vallhonrat det.). Menorca: s'Enclusa i Santa Àgueda, molt abundant (F. Vallhonrat det.).

Menophra japygiaria (O. Costa, 1849). Formentera: sa Pujada, 1 ♀ (F. Vallhonrat det.). Menorca: Santa Àgueda, 2 ♀ (F. Vallhonrat det.).

Ekboarmia atlanticaria (Staudinger, 1859) Formentera: sa Pujada, 4 ♀ (F. Vallhonrat det.).

Campaëa honoraria ([Denis & Schiffermüller], 1775) Menorca: s'Enclusa, 1 ♀, i Santa Àgueda, 3 ♀ (F. Vallhonrat det.).

Semiaspilates ochrearia (Rossi, 1794). Menorca: s'Enclusa, 2 ex. (F. Vallhonrat det.).

Pseudoterpna coronillaria (Hübner, 1817). Menorca: s'Enclusa, 1 ♀ (F. Vallhonrat det.).

Microloxia herbaria (Hübner, 1813). Formentera: sa Pujada, 1 ♀, 7.IX.2008 (Muñoz leg.) (F. Vallhonrat det.). Menorca: s'Enclusa, 1 ♀ (F. Vallhonrat det.).

Xenochlorodes olympiaria (Herrich-Schäffer, 1848). Menorca: s'Enclusa. Santa Àgueda. (F. Vallhonrat det.).

Cyclophora puppillaria (Hübner, [1799]). Formentera: sa Pujada, 1 ♂, 7.IX.2008 (J. Muñoz leg.; F. Vallhonrat det.).

**Scopula nigropunctata* (Hufnagel, 1767). Formentera: sa Pujada, 2 ♀ (F. Vallhonrat det.).

Scopula marginepunctata (Goeze, 1781). Formentera: sa Pujada, 2 ♀ (F. Vallhonrat det.).

Scopula imitaria (Hübner, 1799). Menorca: s'Enclusa i Santa Àgueda, sèrie (F. Vallhonrat det.).

Idaea calunetaria (Staudinger, 1859). Formentera: sa Pujada, 1 ♂; bosc de Migjorn, 3 ♀ (F. Vallhonrat det.).

Idaea elongaria (Rambur, 1833). Formentera: sa Pujada, 2 ♀ (F. Vallhonrat det.).

Idaea ibizaria Mentzer, 1980. Formentera: bosc de Migjorn, 1 ♀ (F. Vallhonrat det.).

Idaea minuscularia (Ribbe, 1912). Menorca: s'Enclusa, sèrie, i Santa Àgueda, 1 ♀ (F. Vallhonrat det.).

Idaea predotaria (Hartig, 1951). Menorca: s'Enclusa i Santa Àgueda, sèrie (F. Vallhonrat det.).

**Idaea degeneraria* (Hübner, 1799). Formentera: bosc de Migjorn, 1 ♀ (F. Vallhonrat det.). Menorca: s'Enclusa, molt abundant (F. Vallhonrat det.). No citada de Formentera.

Rhometra sacraria (Linnaeus, 1767). Menorca: s'Enclusa, 1 ♀ i Santa Àgueda, 1 ♀ (F. Vallhonrat det.).

***Xanthorhoe disjunctaria* La Harpe, 1860. Menorca: s'Enclusa, 1 ♂ (F. Vallhonrat det.).

Catarhoe basochesiata (Duponchel, 1831). Menorca: Santa Àgueda, 2 ♀ (F. Vallhonrat det.).

Eupithecia centaureata ([Denis & Schiffermüller], 1775). Formentera: Sant Ferran (CC68), 1 ♀ (F. Vallhonrat det.). Menorca: s'Enclusa, 4 ex. (F. Vallhonrat det.).

Noctuidae

Cryphia pallida (Baker, 1894). Menorca: s'Enclusa i Santa Àgueda, sèrie (J.J. P. De-Gregorio det.). Formentera: sa Pujada, sèrie (J.J. P. De-Gregorio det.).

Dysgonia algira (Linnaeus, 1767). Menorca: Santa Àgueda, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Tyta luctuosa ([Denis & Schiffermüller], 1775). Menorca: Santa Àgueda, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

**Zebeeba falsalis* (Herrich-Schäffer, 1839). Menorca: s'Enclusa, 4 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Autographa gamma (Linnaeus, 1758). Menorca: Santa Àgueda, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

**Pseudozarba bipartita* (Herrich-Schäffer, 1850). Formentera: sa Pujada, 1 ex., 8.IX.2008 (J. Muñoz leg.; J.J. P. De-Gregorio det.).

Eublemma parva (Hübner, 1808). Formentera: sa Pujada, 3 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.). Menorca: s'Enclusa, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Eublemma pura (Hübner, 1813). Formentera: sa Pujada, sèrie. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Metachrostis velox (Hübner, 1813). Menorca: s'Enclusa, 2 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Heliothis peltigera ([Denis & Schiffermüller], 1775). Formentera: Sant Ferran (CC68), 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Helicoverpa armigera (Hübner, 1808). Menorca: s'Enclusa, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

**Platyperigea germainii* (Duponchel, 1835). Menorca: s'Enclusa, 1 ex. (De-Gregorio det.).

Paradrina fuscicornis (Rambur, 1832). Menorca: s'Enclusa, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Paradrina clavipalpis (Scopoli, 1763). Formentera: sa Pujada, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Spodoptera exigua (Hübner, 1808). Formentera: sa Pujada, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

**Spodoptera cilium* (Guenée, 1852). Formentera: sa Pujada, 2 ex. (De-Gregorio).

**Mythimna putrescens* (Hübner, 1824). Formentera: sa Pujada, 1 ex. (De-Gregorio).

Noctua pronuba (Linnaeus, 1758). Menorca: Santa Àgueda (J.J. P. De-Gregorio det.).

Noctua comes Hübner, 1813. Menorca: Santa Àgueda (J.J. P. De-Gregorio det.).

Agrotis puta (Hübner, 1803). Menorca: s'Enclusa i Santa Àgueda (J.J. P. De-Gregorio det.).

Agrotis ipsilon (Hufnagel, 1766). Formentera: sa Pujada, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.). Menorca: Santa Àgueda (J.J. P. De-Gregorio det.).

Lymantriidae

**Ocneria rubea* ([Denis & Schiffermüller], 1775). Menorca: s'Enclusa, 1 ♀ (De-Gregorio).

Arctiidae

Apaidia mesogona (Godart, 1824). Menorca: s'Enclusa i Santa Àgueda, sèrie, (J.J. P. De-Gregorio det.).

Eilema caniola (Hübner, 1808). Formentera: sa Pujada, 3 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.). Menorca: s'Enclusa i Santa Àgueda, sèrie, (J.J. P. De-Gregorio det.).

**Eilema pygmaeola pallifrons* (Zeller, 1847). Menorca: Santa Àgueda, 1 ♀ (J.J. P. De-Gregorio det.).

Coscinia cribraria (Linnaeus, 1758). Formentera: sa Pujada, 2 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Utetheisa pulchella (Linnaeus, 1758). Formentera: sa Pujada, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).